

Повсюди у посівах **озимих зернових колосових** культур надпорогова чисельність шкідників, а саме личинок **клопа шкідливої черепашки**, **трипсів**, **попелиць**, **п'явиці**, інших фітофагів регулювалась захисними заходами, наявністю у посівах ентомофагів, подекуди дощами зливового характеру. Однак, в посівах **озимих** та **ярих зернових колосових** культурах, у степових та центральних лісостепових областях продовжується яйцекладка та відродження личинок **клопа шкідливої черепашки**. Всіма стадіями шкідника заселено 22-50% обстежених площ колосових культур, які за середньої чисельності 0,8-4 імаго та 2-4, осередково 10-12 (Херсонська обл.) личинок на кв.м (I-II - 45-70%, III - 30-50%, IV - 5 віків) пошкодили 2-10% рослин.

Злаковими попелицями на 7-70% обстежених площ за чисельності 5-15, макс. 20-30 екз. на рослину заселено 4-18%, осередково 40-60% рослин в південних областях. **Пшеничним трипсом** за чисельності 5-16 імаго та 3-8 личинок на колос заселено 5-18, осередково до 45% рослин. Переважно в крайових смугах полів триває шкідливість **хлібних жуків**, які за допорогової чисельності пошкодили до 5% рослин. Повсюди у посівах ярих колосових культур шкідливими залишаються **п'явиці**, **злакові мухи**, **хлібні блішки**, якими заселено та пошкоджено 2-10% рослин.

Захисні заходи від личинок клопа шкідливої черепашки доцільно проводити за наявності 15-30% личинок третього віку та чисельності 2 і більше екз. на кв.м, на решті посівів за 4-6, в насінневому ячмені 8-10, товарних 20-25 личинок на кв.м дозволеними до використання препаратами, що ефективно проти супутніх шкідників.

В усіх ґрунтово-кліматичних зонах домінуючою хворобою **зернових колосових** культур й надалі залишається **борошниста роса**, якою на 20-70, макс. 100% обстежених площ уражено 3-18, осередково 26-53% (Донецька, Миколаївська, Сумська, Хмельницька, ін. обл.) рослин **озимої пшениці** та 4-20% рослин **ярих** культур, **септоріозом** хворіє 3-19, макс. 28-35% (Закарпатська, Кіровоградська, Миколаївська обл.) рослин. На 10-39% площ 5-10, осередково 35% (Кіровоградська обл.) рослин хворіють на **буру листову іржу**. **Кореневими гнилями** уражено 2-6, осередково в Київській області до 21% рослин з розвитком хвороби 2%. **Гельмінтоспоріозом** та іншими плямистостями уражено 6-18% рослин, осередково **піренофорозом**, **ринхоспоріозом** – 5-10, макс. 35% (Закарпатська обл.). На **вівсі** триває розвиток **червоно-бурої плямистості**. У посівах **ячменю** Миколаївської області виявлено розвиток **летючої сажки**.

Для запобігання розвитку хвороб колосся за сприятливої для розвитку хвороб погоди високопродуктивні посіви обробляють через обприскування дозволеними до використання фунгіцидами відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні.

Кукурудзу пошкоджують **ґрунтові шкідники** (**дротяники**, личинки **хрущів**), **хлібні блішки**, **злакові мухи**, **попелиці**, осередково жуки **піщаного**

мідляка. У південних та центральних областях відбувається літ **стеблового (кукурудзяного) метелика**, інтенсивністю 1-3 екз. на світлопастку за ніч. В подальшому, в залежності від ґрунтово-кліматичної зони, посилюватиметься інтенсивність льоту метеликів та відкладання ними яєць у посівах кукурудзи, хмелю, соняшнику, інших товстостеблих культур. Оптимальними для реалізації потенційної плодючості метеликів (250-400 яєць на одну самицю) будуть температури 18-30°C та вологість понад 70%, для розвитку яєць t° 25°C та вологість повітря 90-100%.

Рослини **гороху, сої, багаторічних трав**, скрізь за допорогової чисельності заселяють та пошкоджують **горохові зерноїд, попелиця, плодожерка, трипси, бульбочкові довгоносики**, подекуди гусениці **листогризучих совок, чортополохівки, лучного метелика**, рослини хворіють на **іржу, кореневі гнилі, пероноспороз, аскохітоз, антракноз, бактеріоз**. Проти хвороб та в разі наростання чисельності фітофагів посіви гороху і сої захищають рекомендованими препаратами. Багаторічні трави скошують на зелений корм та оперативно вивозять з поля.

У посівах **цукрових буряків** поширюється **бурякова листкова попелиця**, триває живлення **довгоносики** (звичайного та сірого бурякового), **бурякових блішок, крихітки, щитосок, молі**, якими пошкоджено 2-6% рослин у слабкому ступені. Рослини цукрових буряків захищають від бурякової листкової попелиці, інших шкідників шляхом застосування інсектицидів згідно діючих регламентів. За співвідношення ентомофаг:попелиця - 1:30 або ураження 30% особин попелиці хворобами обробки інсектицидами недоцільні.

У посівах соняшнику шкодять **піщаний мідляк, довгоносики (сірий буряковий, сірий південний)**, осередково личинки **дротяників, гусениці совок, лучного метелика, чортополохівки. Геліхризовою попелицею** заселено 3-15% рослин за чисельності 2-10, макс. 40 екз. на рослину. Захищають посіви соняшнику від довгоносики, піщаного мідляка сумішами фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрат. У разі заселення попелицями понад 10% рослин фуфаномом, енжіо тощо. Повсюди на 2-10, осередково 20% рослин (Херсонська обл.) відмічають розвиток **пероноспорозу, фомозу, альтернаріозу**, подекуди ознаки прояву **септоріозу** (Волинська обл.).

У стручках **озимого ріпаку** харчуються личинки **капустяного стручкового комарика, ріпакового насіннєвого прихованохоботника**, якими заселено 2-15% рослин та пошкоджено 1-2, осередково до 10% молодих стручків. Продовжується заселення посівів **капустяною попелицею**. Відмічається завершення живлення **стеблового капустяного прихованохоботника**. З хвороб поширення мають **альтернаріоз, пероноспороз, фомоз, бактеріоз**, за ураження 2-15% рослин. На **ярому ріпаку** шкодять **ріпаківі квіткоїд, прихованохоботники, попелиці**, де ними заселено та пошкоджено 5-10% рослин. Триває літ метеликів **капустяного білана**.

Скрізь у плантаціях **картоплі, томатів** масово розвивається **колорадський жук**. Повсюди у посівах пасльонових культур триває розвиток **фітофторозу, альтернаріозу**. Рослини **капусти** найбільшої шкоди зазнають від **капустяних совок, біланів, молі, попелиць, хрестоцвітих блішок**, які виявлені

повсюдно. Рослинам *цибулі* повсюди суттєвої шкоди завдають личинки цибулевої мухи, прихованохоботників, із хвороб - пероноспороз.

У *яблуневих* насадженнях триває живлення листогризучих, сисних та плодopoшкоджуючих шкідників. *Кісточковим* насадженням завдають шкоди гусениці сливової та східної плодoжерки, личинки пильщиків. У яблуневих садах поширення набувають борошниста роса, парша, *кісточкових* – кокомікоз, клястероспоріоз, моніліоз. На ранніх сортах *черешні* відмічено ураження 2-5% плодів *плодовою гниллю*.

На *виноградниках* продовжують шкодити кліщі (виноградний зудень, павутинні), гусениці *гронової* листокрутки, із хвороб - мілдью, на сприйнятливих сортах винограду – оїдіум.

Повсюди на неугіддях, в посівах забур'янених *овочевих* та *просапних культур* продовжують літати та відкладати яйця метелики *листогризучих совок* - *совки гамми, капустяної, люцернової, карадрини (помідорної), бавовникової, городньої* та інших листогризучих совок, відроджуються та шкодять їх гусениці. Гусеницями совок різних віків за чисельності 0,5-2, в осередках до 4,0 екз. на кв.м заселено 10-25% обстежених площ просапних культур та пошкоджено 2-10, осередково до 25% рослин (Херсонська обл.). Повсюди проводять захисні заходи проти гусениць листогризучих совок.

Також триває літ, яйцекладка та відродження гусениць *підгризаючих совок (озима, оклична)*. Ними пошкоджено до 2% просапних культур.

В ареалі *саранових* триває живлення личинок *нестадних (блакитнокрила, чорносмугаста та білосмугаста кобилка, мала хрестовика, білолобий коник* та інших видів) та *стадних (італійський прус)* видів. Личинки молодших віків чисельністю 0,5-2, осередково 5-10 екз. на кв.м (Сумська, Херсонська обл.) живляться соковитою рослинністю в *неугіддях, узбіччях доріг, багаторічних травах* південних, осередково східних областей.

Дощі, подекуди зливого характеру, стримують активний розвиток комах, тому на даний час істотного ризику масового розмноження саранових не існує. Однак, надалі за сприятливих гідротермічних умов, не виключена можливість утворення локальних осередків з підвищеною кількістю фітофагів і пошкодження ними сільськогосподарських культур. За чисельності на кв.м 10-15 личинок нестадних саранових, 2-5 екз. італійського пруса буде доцільний захист посівів дозволеними до використання інсектицидами.

Лучний метелик. У степових, подекуди лісостепових областях триває середній літ метеликів весняної генерації, інтенсивністю 1-5 екз. на 10 кроків. Гусениці за чисельності 0,5-3 екз. на кв.м у слабкому ступені пошкодили 2-6% рослин *сої, гороху, кукурудзи, соняшнику, багаторічних трав*. Осередково в господарствах Черкаської області гусеницями лучного метелика було пошкоджено до 35% рослин *сої* в слабкому та середньому ступенях. За розвитком та поширенням цього небезпечного шкідника ведуться постійні спостереження.

Протягом звітного періоду повсюди відбувався масовий літ метеликів роду *Vanessa cardui*. Відловлювалися метелики *сонцевика будякового і сонцевика рябого*. Наслідки «мігрантів» слід очікувати в середині червня. Ймовірно осередкове пошкодження листяних дерев, які любляють гусениці сонцевика рябого.

В південних та центральних областях гусеницями **чортополохівки**, літ метеликів яких було відмічено ще в першій-другій декадах травня, переважно в крайових смугах посівів **сої, соняшника** та **кукурудзи** пошкоджено від 1 до 15, макс. 20-31 (Кіровоградська, Черкаська обл.), осередково 60-80% рослин сої в господарствах Київської та Черкаської областей в слабкому та середньому ступенях за чисельності 1-3, макс. 7-10 гусениць на кв.м. На заході України все ще продовжується масовий літ чортополохівки і відкладання нею яєць. На сході та півночі відбувається початок відродження гусениці, які за чисельності 0,5-3 екз на кв.м пошкодили до 3% рослин. Осередки надпорогової чисельності фітофага локалізовано на площі 89,5 тис. га.

Пошкодження рослин соняшника та кукурудзи гусеницями чортополохівки

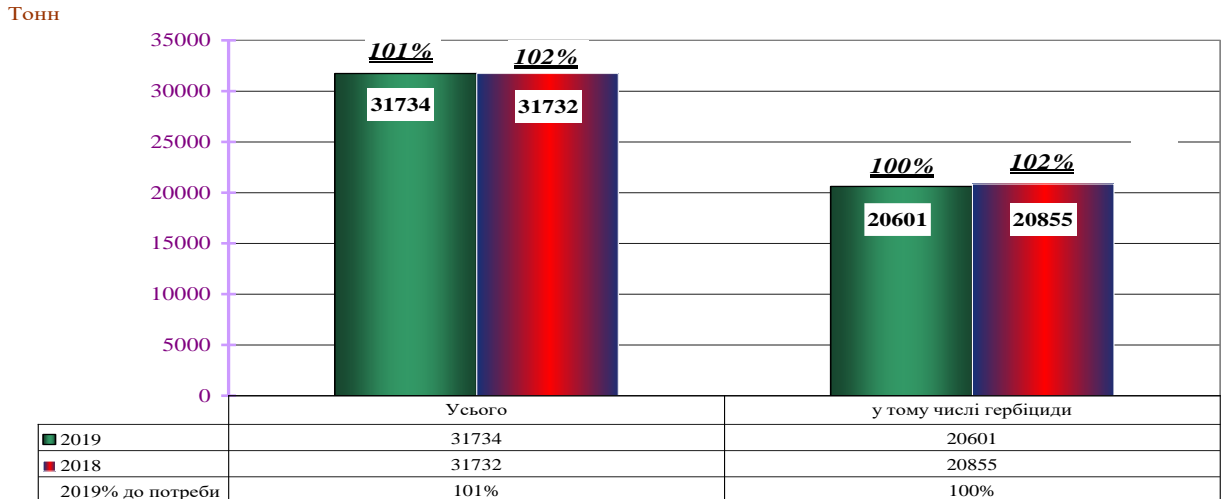

Більша шкодочинність відмічається на присадибних ділянках, де щільність гусениць сягає 15-30 екз. на кв.м (Миколаївська обл.). Шкідник живиться в першу чергу бур'янами, пізніше наявними просапними культурами. Наявні осередки обмежуються територією в декілька присадибних ділянок, здебільшого на окраїнах населених пунктів, які межують з лісосмугами, пасовищами, тощо. Населенням за рекомендаціями державних фітосанітарних інспекторів здійснюється комплекс захисних заходів. Також повсюди продовжується інформування населення, надаються відповідні рекомендації щодо захисту.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.

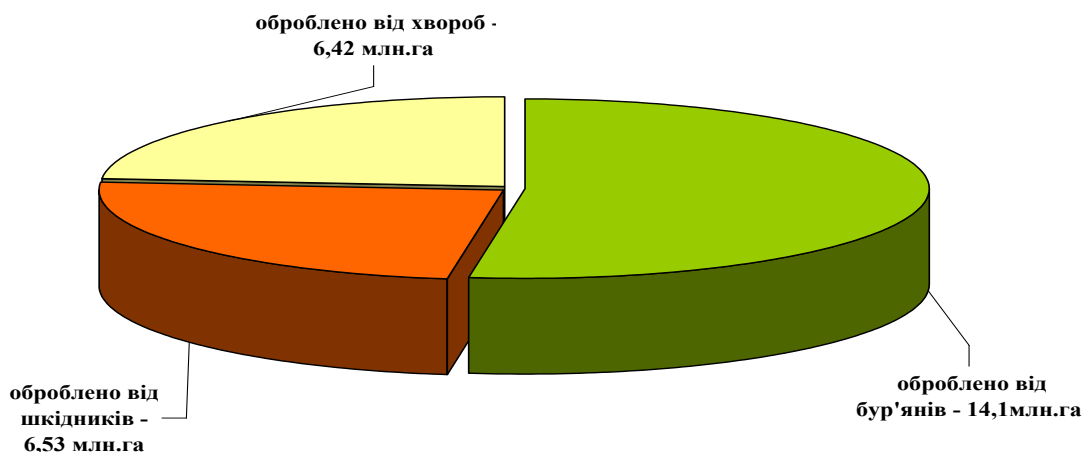
За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **7 червня 2019 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить **31,7** тис. тонн препаратів, або **101%** до потреби в I півріччі 2019 року, в тому числі **20,6** тис. тонн гербіцидів, або **100%** до потреби в них, що на рівні показників 2018 року.

Забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин 7 червня 2019 року

Захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів проведений на площі близько **27,6** млн га, в тому числі **від бур'янів оброблено понад 14** млн га, **шкідників – 6,5** млн га, **хвороб – 6,4** млн га. Хід проведення робіт із захисту рослин дещо стримується дощовими погодними умовами, передусім в західних та північних областях.

Хід робіт із захисту рослин в господарствах України в 2019 році

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано близько **22,5** тис. тонн засобів захисту рослин. Догляд за посівами сільськогосподарських культур триває.